

tur, & proficisceretur, aut demum corpori infusa (quæ tamen ipsa infusio, aut inspiratio essentiam aliquam postulat) tanquam in subiecto suo se exerceret, & proinde extrâ illud aut accedens imaginatione conceptum, & rationis commentum, aut planè nihil existeret, quod utrumque falsum, & *Sacra Scriptura* æquæ ac Rationi communi repugnans suam ipsius falsitatem & absurditatem in lucem apertam & meridiana clariorem producit. Immortalitatis autem, quæ animam præditam scimus, luculentissimo argumento animæ essentia stabilitur, utpote in quam sive beatitudine & gaudio æterno fruturam, sive æterna damnatione perituram, & æternæ mortis cruciatus & toriones passuram, immortalitas omnino cadere non posset, & qua ipsa immortalitate nunquam à corpore immortali distingueretur, nisi essentia esset, & substantia peculiaris, & per corpus quidem diffusa, sed ab eodem etiam distincta, à qua omnes illæ functiones nobilissimæ, quarum corpus instrumentum esse videmus, proficisci & oriri solent. Hæc autem rei alicui essentia reali & substantiali orbatæ, ac ideo accidentis potius nomen & naturam merenti neutriquam attribui possunt, nec ipsi corpori acceptæ ferri, cum accedens non nisi subiecto inhereat, & sine ipso nihil sit, & corpus omnium illarum actionum, & functionum, quas anima operatur, purum putum existat instrumentum, post animæ & sui dissolutionem ad earum operationem penitus inutile & ineptum. Taceo animæ à Christo liberatæ ac per Sp. S. regeneratæ gaudium ac lætitiā inauditam & ineffabilem, qua in futura æterna beatitudine perpetuo fructur, & depravatæ ac damnatæ cruciatus & dolores horrendos & æternos quos cum Diabolis in æterno igne patietur: illam profecto Deus in sacris literis animæ piæ nunquam promississet, & hos impia nunquam minatus fuisset, si anima substantiali sua essentia careret, & desinueretur.

Immortalitatem verò animæ infinita argumenta tam ex *Sacrarum Literarum* monumentis quam ex ipsius natura & proprietatibus accita confirmant, & ipsorum *Ethnicorum Philosophorum* & *Doctorem* sagaciores, & prudentiores ex *Naturæ Lumine*, *Operibusque Dei* haustam asseruerunt, & statuerunt. Ejus autem indagatio & cognitio summè necessaria, homines de sua salute sollicitos ad Dei cultum, & reverentiam, ad virtutum & honestatis amorem ac desiderium, ad proximi dilectionem, atque ad societatis humanæ conservationem deducit: Neglecta è contrario homines profligatos, & in morte animam evanescere, ac interire credentes in atheismum horrendum, contemptum Dei & Proximi ineffabilem, vitia abominanda, & turpissimam vivendi rationem præcipitat, eosque in Diabolos carnales convertit. Ac quamvis *Ethnici* eam certam, & indubitam immortalitatem cognoverint, ac discrimen beatitudinis & damnationis æternæ sensum, & intelligentiam aliquam habuerint, Divina tamen luce carentes fallorum Deorum cultu, & ficta Religione hominibus timorem & re-

verentiam falsam injiciente, illam consequi, & hanc à se amoliri studuerunt; ita ut ipsi à Veritatis tramite aberrantibus hæc immortalitatis cognitio ad salutem æternam potius obfuerit, quam profuerit, & nihil nisi civilis vitæ ordinem & honestatem aliquam pepererit.

Sic insitus & innatus Numinis timor & reverentia, conscientiaque impulsus aliquid tota Universitate rerum superius longè, & potentius esse distantes, ipsos ad Dei Creatoris sui cognitionem, & cultum verum revocare conati sunt, ut inexcusabiles omnino sint, quandoquidem in ipsis manifestum est, & Deus ipsis manifestum fecit. *ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ*, (i. e.) quod de Deo cognoscitur, quemadmodum *Apostolus Paulus* ad *Romanos* 1. v. 19. & 20. testatur. Sed infana, depravata, densissimis tenebris involuta Ratio, & animalis homo, qui non intelligit ea, quæ sunt spiritus, ipsos, pro dolor! à vera veri Dei cognitione & cultu deflexit, abduxit, & in horrendam idololatriam præcipites egit, ita ut immortalitatis spe aliqua ducti, quidem cognoverint, Bonis mercedem & bonitatis compensationem, malis vero poenam in alia vita post mortem expectandam esse, sed à veritatis via deviantes horrendorum somniorum, figmentorum, & Chimærarum inventionem, & excogitationem se polluerint. Sed quibus argumentis ipsa immortalitas asseratur, audiamus.

Sacra pagina, quæ sola nobis omnem dubitationis scrupulum eximere potest, animæ essentiam immortalem passim inculcat, & eam à corpore distinctam essentiam existere affirmans, plurimis testimoniis immortalitatem asserit, ex quibus nonnulla in medium adducemus. *Gen. 17. v. 7. Ter. 31. v. 33. Deus cum Abrahamo & posteris ejus, i. e. credentibus cunctis perpetuum, i. e. æternum fœdus pepigisse dicitur: & Exod. 3. v. 6. Deus se Abrahami, Isaac, & Jacobi Deum esse dicit, quæ verba Christus Matt. 22. v. 32. repetens hæc addit, Deus non est Deus mortuorum, sed viventium, iisque resurrectionem & consequenter animarum immortalitatem probat in iis, cum quibus secundum corpus jam dudum mortuis Deus perpetuum, i. e. æternum fœdus fecerat. Matt. 10. v. 28. Christus animam non posse occidi, ac proinde immortalitatem esse docet. *Lazarus* pauperis, & divitis *Epulonis* animæ post mortem fuere superstites. *Luc. 16. Paulus* ad Dominum migrare cupiens, & cum Christo esse desiderans animam immortalem esse indicat. *Philipp. 1. v. 23. Idem* asserunt *solæ albae*, & clamor animarum *Apoc. 6. v. 9. & 10. ut & latro in cruce Luc. 23. v. 43. cui* (Christus dixit; *hodie eris mecum in paradiso*: Totidem promissiones vitæ æternæ passim credentibus in Veteri & Novo Testamento factæ. *Petrus Epist. 1. cap. 2. v. 25. Christum* vocat animarum pastorem & curatorem.*

Porro ipsa Natura Dei animarum immortalitatem firmissimè stabilit. Justitia Dei in æterna vita bonos præmiis afficiet, ac malos poenis multabit. Sapientia & Providentia Divina, non vult, ut illud, quod à Deo immediatè ortum suum duxit, moriatur, & idem exitus sit brutorum

torum irrationalium, & hominum, quorum animæ sunt diversissimæ. Misericordia & dilectio Dei in causa fuere, ut *Filium suum Unigenitum* in carnem miserit, ut morte æternæ genus humanum liberaret. Mors hæc animarum in Scriptura est spiritualis, & damnationem ipsarum immortalium ad infernum denotat, cum interitum ipsarum & extinctionem non designet, sed potius Lucis æternæ privationem, & horrendos atque æternos cruciatus, quibus doctet eas cruciatum iri innuat.

Ad stabilendam quoque immortalitatem animæ magni momenti argumenta Intellectivæ Animæ Natura & proprietates affatim suppeditant. I. Motus celerissimus infinitarum cogitationum ex animæ intellectivæ imaginatione momento citius orientum, ad infinita subiecta se applicantium, & infinitas figuras in ipsa formantium, quæ momento citius orientes, & desinientes admirabili suâ operatione merito cunctos homines in admirationem, & stuporem rapiunt, animæ Naturam ac proprietates admirandas ob oculos ponunt, & eandem immortalitatem esse firmiter concludunt. Idem præstant Lex naturalis & conscientia, unius & solius animæ operationes, quas nemo hominum satis percipere & admirari potest. De aliis admirandis operationibus frequentissimis quidem, ac omnibus hominibus familiarissimis, plarissime tamen nec intellectus, nec cognitio, insignis locus occurrit apud *Apostolum Paulum* ep. ad *Romanos* cap. 1. v. 15. & 16. ubi hæc leguntur verba: οἰκτιρῶντες ἐνδείκνυσθαι τὸ ἔργον τοῦ νόμου γενεῶν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμπαραπαραστήσας αὐτῶν τῆς συνέσεως, καὶ μετὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν λογισμῶν κατηγόμενους, ἢ καὶ ἀπολογουμένων. ἐν ἡμέρᾳ ὅτε νεκρῶ ὁ Θεὸς τὰ κρυφὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ἐν ἀγνοίᾳ μυστὴρ διὰ νότου Χριστοῦ. Ut qui ostendant opus legis scriptum in cordibus suis, una testimonium reddebat conscientia, & cogitationibus sese mutuo accusantibus, & excusantibus. In die, quo judicabit Deus de latebris (vel occultis) hominum, ex Evangelio meo, per Iesum Christum. Convincit autem *Apostolus* his verbis malitiosam & profligatam Apostasiam, & defectionem *Ethnicorum*, qui à Deo defecerunt, licet opus Legis cordibus ipsorum inscriptum fuerit, atque ita ipsi Bonum à Malo discernere noluerint, cum tamen bonum & malum novissent, ac conscientiam habeant, i. e. omnium suorum operum, factorum, dictorum & cogitationum memoriam, & recordationem, quæ in Judicio Ultimo judicatum iri *Sacra Scriptura* passim docet. Coniunguntur autem in dicto *Apostoli* textu hæc tria, Lex nempe cordibus inscripta, Conscientia, & cogitationes sese mutuo accusantes, & excusantes, à quibus tribus malitia suæ *Ethnicos* in Die Judicii coram Divino Tribunali ubi Deus de occultis hominum judicabit, convictum iri docet. Lex quid sit, unicuique notum est, quandoquidem fertur, ut bonum faciamus, & malum omittamus. Prima lata est in paradiso, quæ Deus Adamo præcepit, ut de vitæ arboris fructu non comederet. Al-

tera multorum annorum interdata, ipsis quid faciendum sit, præscripsit. Lex cordibus inscripta hic mentionem facit, notitiam naturalem interpretatio, & notitia illa boni & mali fructus est, & lapsu suo ante lapsum non habuit, cuius suæ, quid malum esset, igno- bolo seductus fuerit, qui ipso notitiam illam consequuturum vetito ederet. Nescivisset et ille tam noxius, damnosus, & nisi lege expressa Deus vetuisset, quod quoniam fœdus prius bono soli subiectam matitiam in animâ suâ boni & mali citavit, quod utrumque cum rit, etiam utriusque notitiam necessarium est. Hæc est Lex scripta, quam Deus postea I & duabus tabulis Dei & Præconcentibus præscripsit. habuerunt, sed illam, atque legis sunt facere, & ideo legem ipsis lex esse ab *Apostolo* v. 14. qui sibi lex est, & bonum facit, etiam novit, quod bonum quandoquidem lex bonum jubet prohibendo homini, quid omittendum sit, præscribit. num facit, & malum vitat, hoc omittendo facit ea, quæ sine lege peccabit, sine lege lege peccabit per legem dam- *Apostolus* v. 12. docet. Quia boni notitiam repudiaverunt runt, à Deo relictis, in reprobum repudiati sunt, quos judicare sed illius, qui unicuique ut m- mo judicio mercedem suam tri- tia autem mille testibus poten- quam notitia, memoria & re- nostrorum factorum, quæ in ha- dictorum, quæ ore nostro præ- cogitationum, quas in animi definenti meditatione finimur, quæ licet in anima nostra sapè jaceant, testis est consci- severo iudice, in anima nost- omnia, etiam occultissima in- ductura tandem in Ultimo Ju- mur, & judicabimur. Argut & conscientia forum distingui- scirpo quarit, ac Magistratu- tur, qui profecto duplici co- suspro se & subditis suis tan- & rationem reddere cogetur externo foro actiones suas n- Ipsa quoque conscientia omni- strarum testis erit, sive illæ in fo- trare fuerint, quandoquidem u- dilectionis Dei & Proximi ratio- nostræ actiones, qualescunque